

Rezgőmozgás

Rezgőmozgásról akkor beszélünk, ha egy anyagi pont két szélsőhelyzete között végez **periodikus mozgást**. **Harmonikus rezgőmozgás kialakulásának** feltétele, hogy a rezgő pontra a kitéréssel egyenesen arányos, de vele ellentétes irányú erő hat. Ilyen mozgás alakul ki egy rugóra akasztott test esetén.

Rezgőmozgást jellemző fizikai mennyiségek:

kitérés: jele: $[y]=m$, a null-helyzettől mért előjeles távolság.

amplitúdó: $[A]=m$, a kitérés maximális értéke.

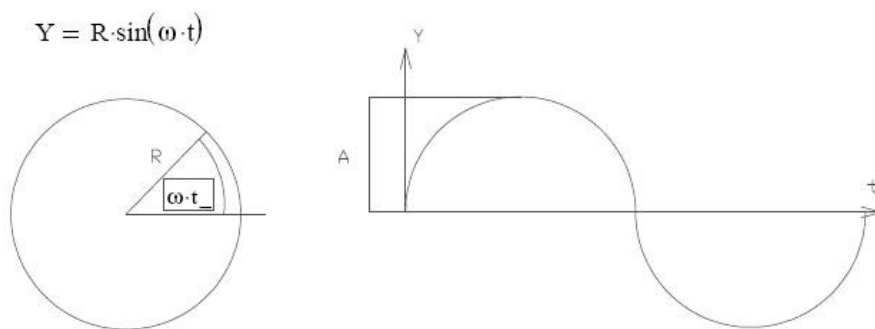
null-helyzet: az a pont, ahol a test eredetileg nyugalomban volt.

szélsőhelyzet: az a pont, ahol a test maximális kitérésben van.

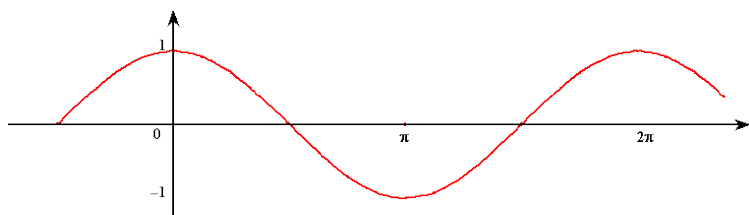
periódusidő: $[T]=s$, az az idő, ami eltelik addig, amíg a test kétszer egymás után ugyanabba a helyzetbe jut.

frekvencia: $[f]=1/s$, a rezgés szaporaságára jellemző adat, a másodpercenkénti rezgések száma.

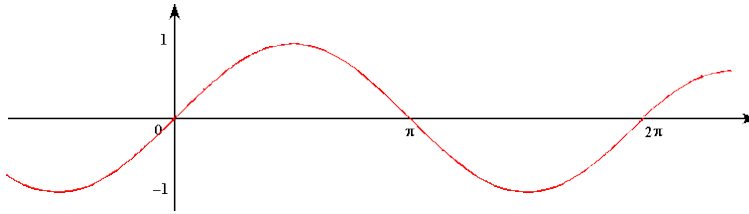
kitérés-idő függvény: $y=A \sin \omega t$

sebesség –idő függvény: $v= A \omega \cos \omega t$

gyorsulás –idő függvény: $a = -A \omega^2 \sin \omega t$

rezgőrendszerre ható erő: $F = -m A \omega^2 \sin \omega t$

Energetikai jellemzés:

mozgási energia $E_m = 1/2 m v^2$, mely maximális értékű a null-helyzetben.

rugalmas energia: $E_r = 1/2 D y^2$, mely maximális a szélsőhelyzetben

A _____ 0 _____ A

A pontban: $E_m = 0$, mert egy pillanatra megáll, $v = 0$

$E_r = \max$, mert $y = \max$.

0 pontban: $E_m = \max$, mert v maximális,

$E_r = 0$, mert $y = 0$

A két pont között mind a két energia értékkel rendelkezik, melyet a kitérés-sebesség függvények határoznak meg.

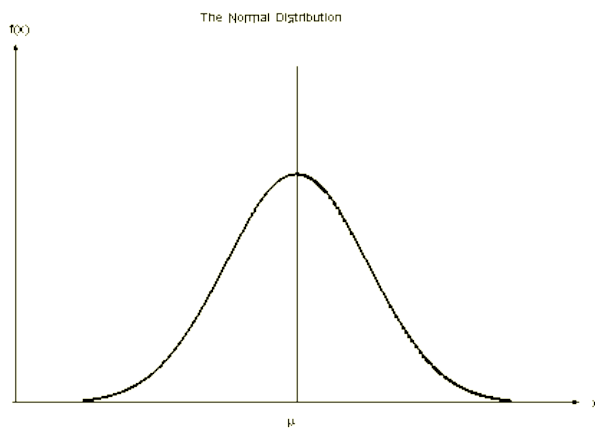
Rugóra akasztott test periódus ideje: $T = 2\pi \sqrt{\frac{m}{D}}$

matematika inga: $T = 2\pi \sqrt{\frac{l}{g}}$

Segítségével meghatározható a nehézségi gyorsulás értéke.

Szabadrezgés akkor jön létre, ha egyetlen behatással hozzuk rezgésbe egy testet, majd magára hagyjuk. Az így létrejövő rezgés frekvenciáját a rendszer saját frekvenciájának nevezzük, és f_s -el jelöljük..

Kényszerrezgés akkor jön létre, ha folyamatos erőhatással, kényszerítjük a testet mozgásra. Az ilyen mozgás frekvenciáját gerjesztő frekvenciának nevezzük, f_r -el jelöljük. E mozgás során alakul ki egy érdekes jelenség: a gerjesztő erő frekvenciájának növelésével nő a rezgés amplitúdója. A maximumot akkor veszi fel, amikor a gerjesztő erő frekvenciája megegyezik a rezgő rendszer saját frekvenciájával.

E jelenséget rezonanciának nevezzük, a frekvenciát pedig rezonancia frekvenciának. Hasznos és káros hatásai egyaránt vannak. **Hasznos** alkalmazás, amikor a vesében és az epében lévő követ szétrobbantják. A kemény utakat és köveket is széttudják repeszteni segítségével: útbontás, ütve-fúró alkalmazása. **Káros**, amikor a viharos szél hatására rezgésbe jön egy híd, ami akár le is szakadhat, mint volt rá példa. Ezért nem lehet a katonáknak a hídon menetelni.